

25 oktober 2023

2^e flitspeiling – Israël en de Palestijnse gebieden

In opdracht van de NCTV

Versie 3

Introductie

Aanleiding

De Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) heeft I&O Research gevraagd flitspeilingen uit te voeren naar het beeld dat Nederlanders hebben van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden, hoeveel zorgen ze zich maken en hoe ze de informatie omtrent de situatie inschatten. I&O Research voerde hiervoor een peiling uit die liep van zaterdag 21 oktober 9:00 uur tot maandag 23 oktober 9:00 uur. Dit is de tweede peiling over dit onderwerp. De eerste peiling vond plaats van 13 oktober tot 16 oktober.

Uitvoering onderzoek

Het onderzoek is uitgevoerd onder 1.193 Nederlanders van 18 jaar en ouder, die lid zijn van het I&O Research Panel. Dit is ruim voldoende om op basis van de resultaten betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de volwassen Nederlandse bevolking. Er zijn 3.000 personen benaderd voor dit onderzoek. De respons bedraagt 40 procent.

Op de data is een weging (op randtotalen) toegepast op de achtergrondkenmerken: leeftijd, geslacht, opleiding, migratieachtergrond, stemgedrag bij de Tweede Kamerverkiezingen in maart 2021 en regio (op basis van de Nielsen 4-indeling). De weging is uitgevoerd conform de richtlijnen van de Gouden Standaard. Hiermee komen de verhoudingen in de steekproef op deze achtergrondkenmerken overeen met de werkelijke verhoudingen onder de Nederlandse bevolking van 18 jaar en ouder.

- In de tekst worden alleen significante verschillen tussen de peilingen benoemd.
- In sommige gevallen tellen percentages niet op tot het totaal of tot meer dan 100 procent. Dit komt door afrondingsverschillen.
- Bij sommige vragen konden respondenten meerdere antwoorden kiezen. Dit staat bij de uitkomsten vermeld.
- De meeste vragen zijn aan alle respondenten voorgelegd. Waar de percentagebasis anders is, is dit bij de figuur vermeld.
- In de rode kaders staan significante verschillen genoemd tussen vijf verschillende gebieden van Nederland: de drie grote steden (Amsterdam, Rotterdam en Den Haag) en de omliggende gemeenten, het westen exclusief de drie grote steden (Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht), het noorden (Groningen, Friesland en Drenthe), het oosten (Overijssel, Gelderland en Flevoland) en het zuiden (Zeeland, Noord-Brabant en Limburg).
- Ook staan er in de rode kaders significante verschillen genoemd naar stedelijkheid. Hierbij is de indeling in vijf categorieën (van zeer sterk stedelijk tot niet-stedelijk) gehanteerd volgens de definitie van het Centraal Bureau voor de Statistiek (zie: Stedelijkheid (van een gebied) (cbs.nl)).

Zorgen, dreigingen en informatiebehoefte

Algemene zorgen

De respondenten ontvingen een uitnodiging voor de vragenlijst met een neutrale tekst waaruit niet was af te leiden waar het onderzoek over ging. Als eerste stelden we de volgende open vraag:
‘Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?’

Uit de antwoorden op deze vraag komen verschillende zorgen naar voren, maar het meest duidelijk zijn de zorgen over de oorlogen die momenteel gaande zijn. Net als tijdens de meting van 16 oktober worden de oorlog tussen Oekraïne en Rusland evenals de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden veelvuldig genoemd. Ook de angst voor aanslagen en de zorgen over de toenemende polarisatie blijven terugkeren in de genoemde antwoorden.

De open antwoorden zijn visueel weergegeven in een wordcloud (figuur 1). Hoe groter het woord in de wordcloud, hoe vaker dit woord door respondenten genoemd is.

Figuur 1. Wanneer je denkt aan gebeurtenissen met een mogelijke invloed op de veiligheid in Nederland, waarover maak je je dan zorgen?

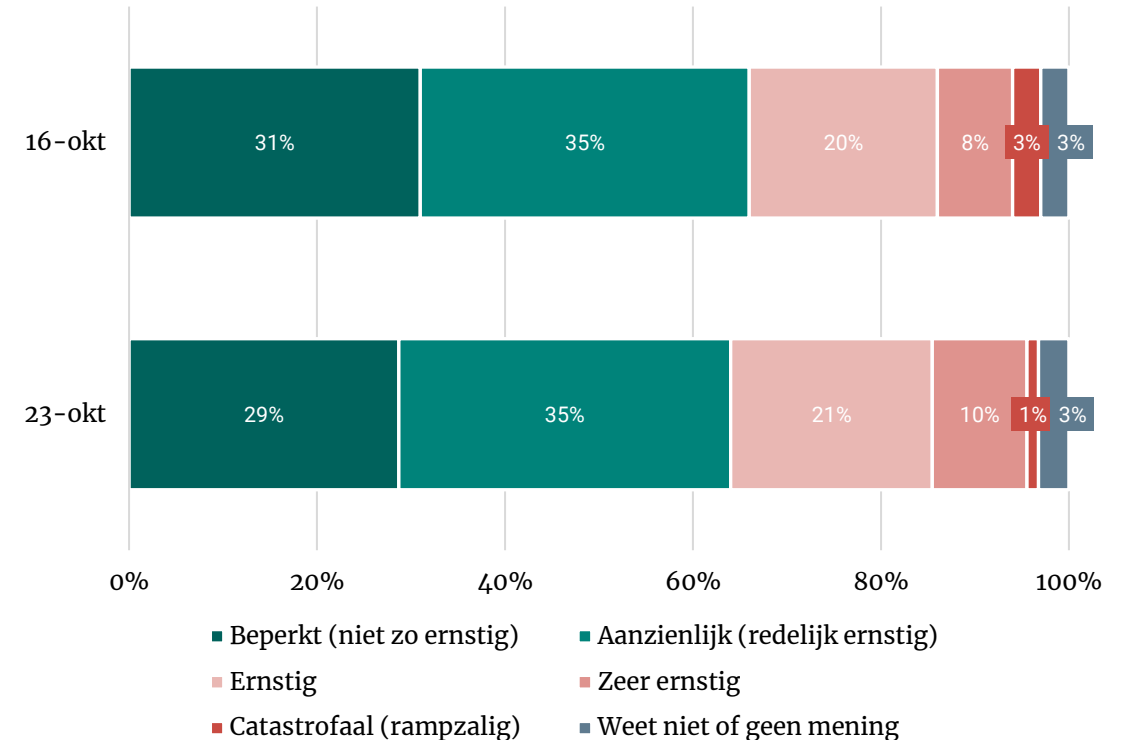
Ernst van de gebeurtenissen tussen Israël en Palestijnse gebieden

We stelden Nederlanders de vraag: ‘Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving?’

De meerderheid (64%) van de inwoners schat de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor de Nederlandse samenleving niet zo beperkt (niet zo ernstig; 29%) of aanzienlijk (redelijk ernstig; 35%). Een vijfde van de Nederlanders (21%) schat de gevolgen voor de Nederlandse samenleving ernstig in. Een tiende van de Nederlanders (10%) denkt dat de gevolgen zeer ernstig zijn. Deze aantallen zijn niet veranderd ten opzichte van de vorige meting. Eén procent van de inwoners acht de ernst van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor de Nederlandse samenleving catastrofaal. Dit is een afname ten opzichte van de vorige meting (3%).

- Zestien procent van de inwoners van de drie grote steden schat de ernst van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor de Nederlandse samenleving als zeer ernstig tot catastrofaal. Dit is hoger dan in het zuiden (6%).

Figuur 2. Hoe ernstig zijn de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden volgens jou voor de Nederlandse samenleving? Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

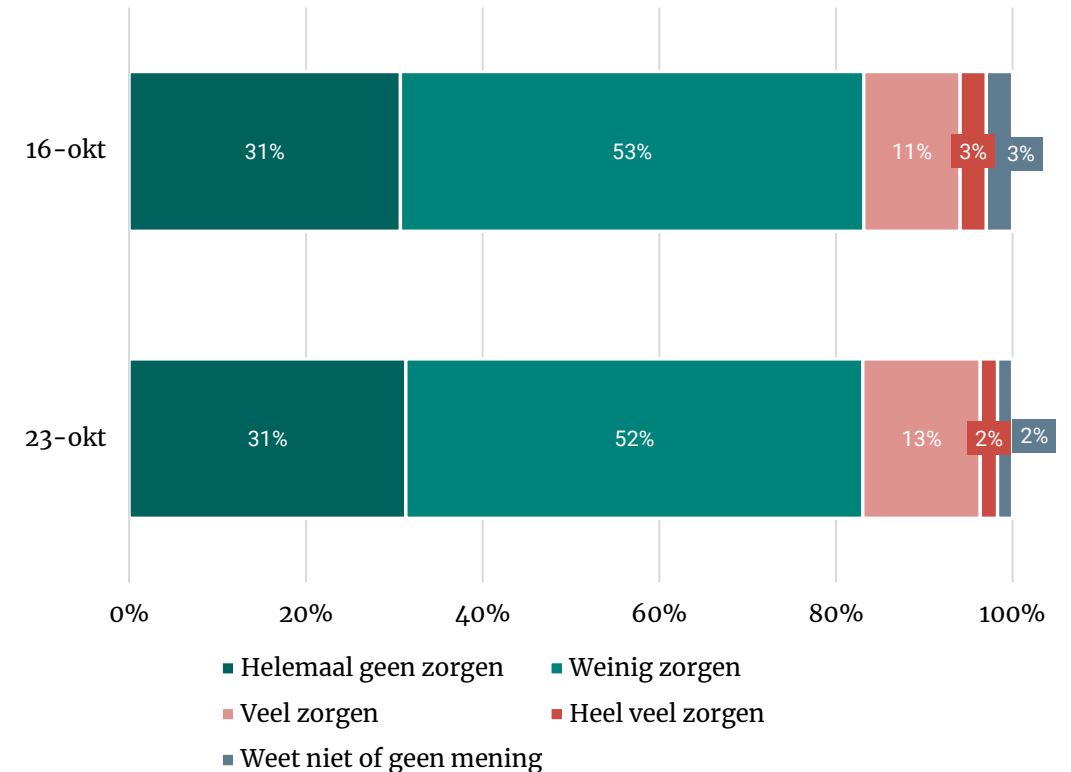
Zorgen maken

Aan Nederlanders stelden wij de vraag hoeveel zorgen zij zich maken over de veiligheid van henzelf, hun familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

De ruime meerderheid (83%) van de inwoners maakt zich geen of weinig zorgen. Drie op de tien (31%) geven aan zich helemaal geen zorgen te maken en ruim de helft (52%) maakt zich weinig zorgen. Dertien procent van de inwoners maakt zich veel zorgen. Twee procent geeft aan zich heel veel zorgen te maken. Dit beeld is gelijk aan de meting van 16 oktober.

- Een kwart (24%) van de inwoners van de drie grote steden maakt zich (heel) veel zorgen. Dit is hoger dan in het noorden (12%) en in het zuiden (12%). In deze gebieden maken inwoners zich juist significant vaker helemaal geen tot weinig zorgen (beide 87%) dan in de drie grote steden (75%).

Figuur 3. Hoeveel zorgen maak jij je op dit moment over de veiligheid van jezelf, je familie en/of vrienden door de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden? Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

Waarschijnlijkheid gebeurtenissen

Voor acht van de elf mogelijke gevolgen achten Nederlanders het meer waarschijnlijk dan tijdens de vorige meting dat deze gevolgen zich voordoen in Nederland als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verslechtert. Nederlanders achten het meest waarschijnlijk dat maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen en onrust op straat toenemen als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verder verslechtert (beide 82%). Beide zijn significant toegenomen ten opzichte van de vorige meting (resp. +4 en +9 procentpunt). Acht op de tien inwoners achten nepnieuws (81%) (zeer) waarschijnlijk als gevolg van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden, ook dit is toegenomen ten opzichte van de vorige meting (+6 procentpunt).

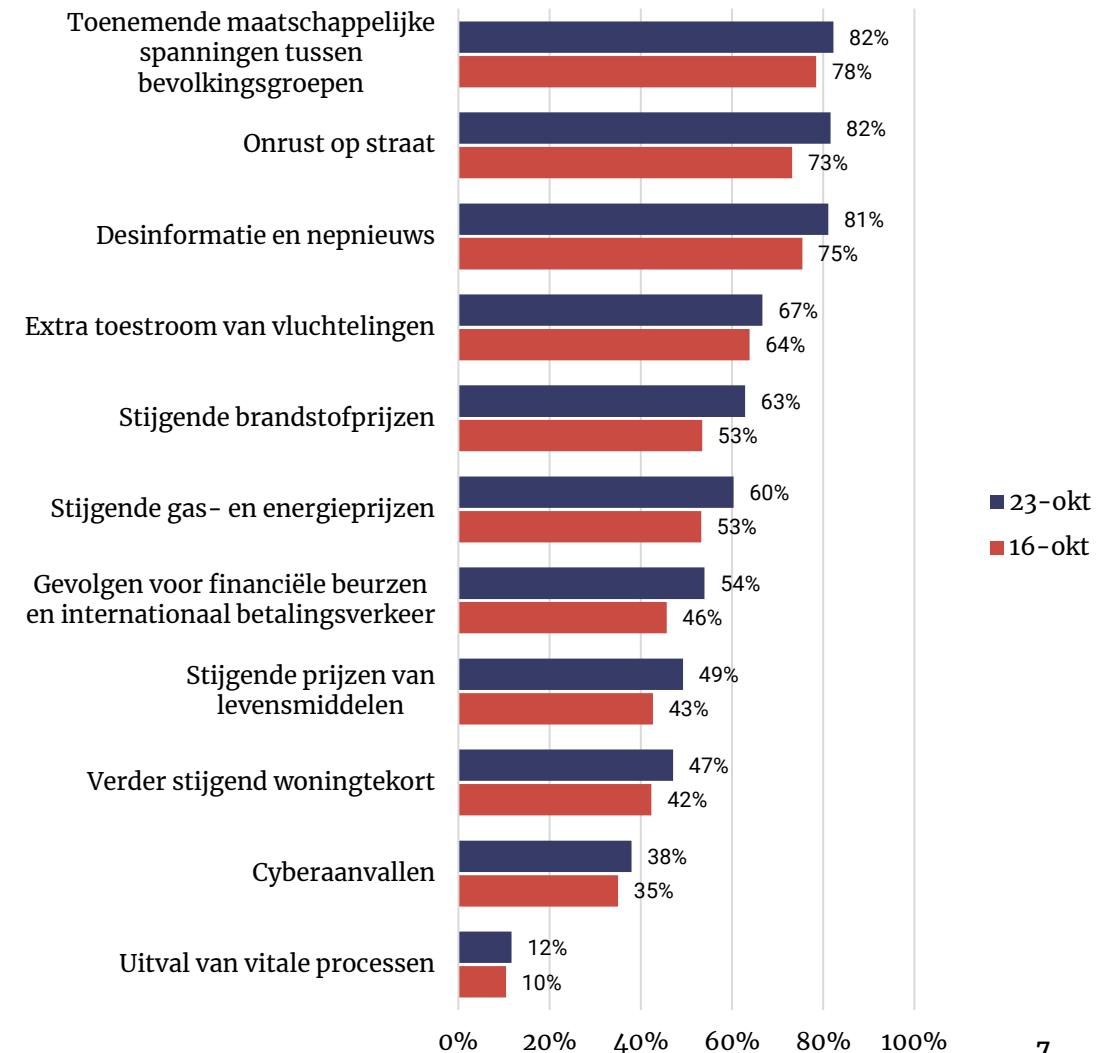
Daarnaast zijn stijgende brandstofprijzen (van 53% naar 63%), stijgende gas- en energieprijzen (van 53% naar 60%), gevolgen voor de financiële beurzen (van 46% naar 54%), stijgende prijzen van levensmiddelen (van 43% naar 49%) en een verder stijgend woningtekort (van 42% naar 47%) toegenomen ten opzichte van de vorige meting.

Een extra toestroom van vluchtelingen (67%), cyberaanvallen (38%) en uitval van vitale processen (12%) zien Nederlanders net zo waarschijnlijk als tijdens de vorige meting.

- Negen van de tien (89%) inwoners uit zeer stedelijk gebied achten desinformatie en nepnieuws als gevolg van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden als (zeer) waarschijnlijk. Dit aandeel is hoger dan in sterk stedelijk gebied (79%), matig stedelijk gebied (83%) en niet stedelijk gebied (74%).
- In het noorden acht 87 procent en in het oosten 84 procent het (zeer) waarschijnlijk dat onrust op straat zich voordoet in Nederland. Dit is hoger dan in de drie grote steden (71%). In sterk stedelijk gebied (85%) achten inwoners dit waarschijnlijker dan in weinig stedelijk gebied (75%).
- Inwoners van het zuiden (74%) achten de waarschijnlijkheid op een extra toestroom van vluchtelingen groter dan inwoners van de drie grote steden (60%) en het oosten (62%).
- Bijna zes op de tien (56%) inwoners van het zuiden achten het (zeer) waarschijnlijk dat het woningtekort verder stijgt. Dit is hoger dan in de drie grote steden (40%) en in het oosten (41%).
- Meer inwoners van het noorden (43%) dan van het oosten (39%) achten het (zeer) waarschijnlijk dat cyberaanvallen zich voordoen in Nederland, als gevolg van de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden.

Figuur 4. Als de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden verder verslechtert, kan dit mogelijk gevolgen hebben voor Nederland. Kun je van de onderstaande gevolgen aangeven in hoeverre jij het waarschijnlijk acht in Nederland.

Percentage (zeer) waarschijnlijk. Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

Onrust in de eigen omgeving

We stelden Nederlanders de vraag: *“Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?”*

Een op de acht Nederlanders (12%) ervaart zelf momenteel onrust in hun omgeving, zeven van de acht (88%) ervaren dit niet. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting.

Inwoners die onrust ervaren, geven vooral aan dat zij zelf, en mensen om hen heen, ongerust zijn. Er wordt over de situatie gepraat en het is regelmatig in het nieuws. Ook zijn inwoners bezorgd om hun (Joodse) vrienden of kennissen in Nederland of die in Israël of de Palestijnse gebieden verblijven. Daarnaast ervaren enkele Nederlanders onrust omdat er demonstraties plaatsvinden.

Ook ervaren mensen discussies in hun omgeving en ervaren ze veel verdeeldheid in Nederland. Enkele Nederlanders geven aan dat er conflicten ontstaan tussen bewoners, vriendengroepen en collega's door de situatie in Israël en de Palestijnse gebieden.

Figuur 5. Ervaar je zelf momenteel onrust in jouw omgeving als gevolg van gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

“Veel discussie in privé sfeer en op werk.”

“Demonstraties, allerlei gekleurde berichten op facebook, stressvolle nieuwsberichten.”

“De heftigheid van de situatie is erg aangrijpend voor mensen om me heen en mezelf”

“Grote betrokkenheid bij beide partijen en een gevoel van onmacht.”

“er woont op het moment familie in Jeruzalem.”

“Iedereen heeft het erover”

“Op werk niet er over kunnen praten omdat een deel van collega's anders denkt.”

“Veel pro Israël propaganda en daardoor denken mensen dat ziekenhuizen opblazen niet erg is.”

“Veel mensen zijn bezorgd, online verdeeldheid binnen Nederland.”

“Verhitte discussies, Polariseratie”

Reactie Rijksoverheid op gebeurtenissen Israël en Palestijnse gebieden

Wat vinden inwoners van de reactie van de Nederlandse overheid? Bijna vier op de tien inwoners (42%) vinden de berichtgeving van de overheid **niet** neutraal. Een kwart (24%) vindt de berichtgeving juist **wel** neutraal. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting.

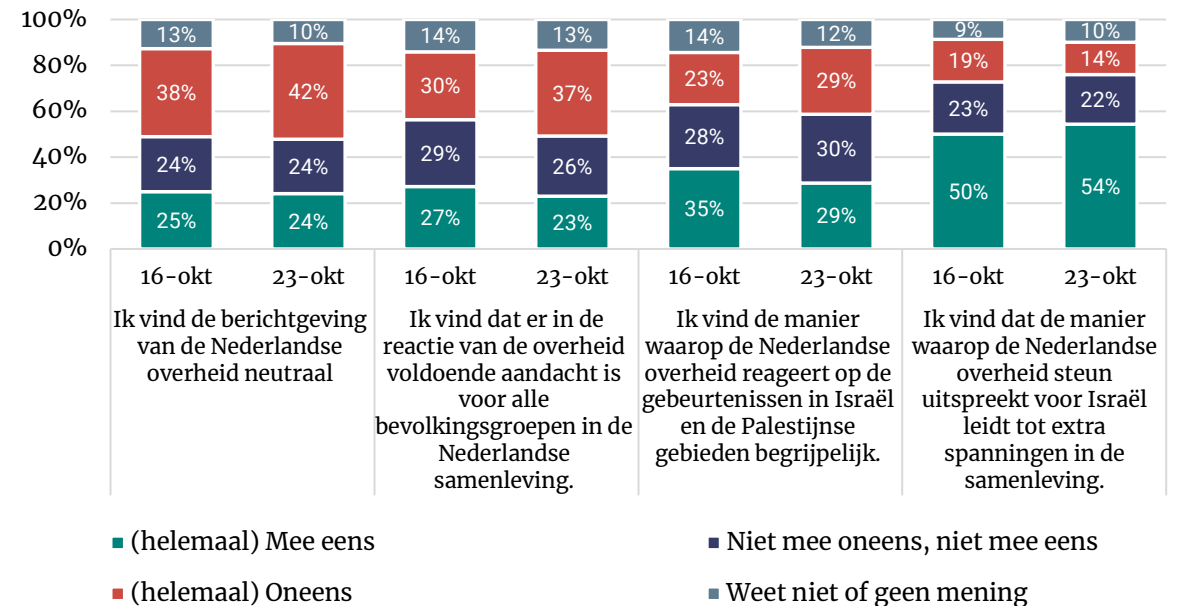
Hoewel inwoners net als de vorige keer verdeeld zijn over de stelling dat er in de reactie van de overheid voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen in de samenleving, is er wel een duidelijke verschuiving zichtbaar. Bijna vier op de tien inwoners vinden dat er in de reactie van de overheid onvoldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen (37%); een toename van zeven procentpunt. Bijna een kwart vindt wel dat er voldoende aandacht is (23%); een afname van vier procentpunt.

Daarnaast zijn inwoners nagenoeg gelijk verdeeld over de stelling of de manier waarop de Nederlandse overheid reageert op de gebeurtenissen begrijpelijk is: Drie op de tien hebben hier geen begrip voor (29%), een even grote groep heeft er wel begrip voor (29%) en een vergelijkbare groep hangt er tussenin (30%). Ten opzichte van de vorige meting is het aandeel dat geen begrip heeft, gestegen (van 23% naar 29%), terwijl het aandeel wat wel begrip heeft juist is gedaald (van 35% naar 29%).

De helft van de Nederlanders vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël **wel** leidt tot extra spanningen in de samenleving (54% (helemaal) eens met de stelling). Dit is een lichte toename ten opzichte van de vorige meting (50%). Een op de zeven (14%) is het hier mee oneens, een daling ten opzichte van de meting van 16 oktober (19%). Ruim een op de vijf (22%) staat hier neutraal in.

*Rectificatie: in de rapportage van de eerste meting (13-16 oktober) waren de percentages (helemaal) Mee eens en (helemaal) Mee oneens verwisseld. In deze rapportage zijn deze cijfers op juiste wijze weergegeven.

Figuur 6. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen?
Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

- De helft (51%) van de inwoners van de drie grote steden is het er (helemaal) mee oneens dat de manier waarop de Nederlandse overheid reageert op de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden begrijpelijk is. Dit is beduidend hoger dan in overige gebieden (24-28% (helemaal) oneens). In sterk stedelijk gebied (44%) ligt dit aandeel hoger dan in de minder stedelijke gebieden (18% tot 30%).
- Zes op de tien inwoners van de drie grote steden vinden de berichtgeving van de Nederlandse overheid niet neutraal (58% (helemaal) oneens). Dit is hoger dan in de andere regio's (32% - 41%). Drie op de tien inwoners van het oosten (28%) vinden de berichtgeving juist wel neutraal, dit is hoger dan in de drie grote steden (16%). In zeer sterk stedelijk gebied (55%) ligt het aandeel dat de berichtgeving niet neutraal vindt hoger dan in de minder stedelijke gebieden (35% - 39%).
- Driekwart van de inwoners van de drie grote steden vindt dat de manier waarop de Nederlandse overheid steun uitspreekt voor Israël leidt tot extra spanningen in de samenleving. Dit is beduidend hoger dan in de andere regio's (44% - 54%). In zeer stedelijk gebied (66%) ligt dit aandeel hoger dan in sterk stedelijk gebied (53%), weinig stedelijk gebied (45%) en niet stedelijk gebied (42%).
- Drie op de tien (31%) inwoners van weinig stedelijk gebied vinden dat er in de reactie van de overheid voldoende aandacht is voor alle bevolkingsgroepen in de Nederlandse samenleving. Dit is hoger dan in zeer stedelijk gebied (18%). Inwoners uit zeer sterk stedelijk gebied (45%) en sterk stedelijk gebied (38%) zijn het hier juist vaker (helemaal) mee oneens dan inwoners uit weinig stedelijk gebied.

Toelichting begrip reactie Rijksoverheid

Wij vroegen inwoners of zij toe konden lichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid niet begrijpelijk vinden. Inwoners noemen dat zij het beeld te eenzijdig belicht vinden vanuit het perspectief van Israël en vinden dat er voorbij gegaan wordt aan wat er gebeurt met de Palestijnse inwoners. Uit de antwoorden blijkt daarnaast dat inwoners behoefte hebben aan meer context en geschiedenis van de situatie van Israël en de Palestijnse gebieden. Hieronder is een greep uit de gegeven antwoorden te zien:

“Aanval van Hamas veroordelen is goed, maar men heeft te weinig gereageerd op het ontstaan van het conflict. Met name de uitbreiding van de nederzettingen.”

“Alleen steun voor Israël is niet passend. Er moet balans zijn.”

“De aanvallen zijn aan beide kanten veel te heftig. Het lijkt of de regering goedkeuring aan Israël geeft.”

“De berichtgeving is niet objectief genoeg. Het lijkt alsof er partij wordt gekozen voor Israël. De headlines zijn ook misleidend en alleen gericht op meer lezers/kijkers trekken.”

“De Nederlandse overheid stelt zich niet neutraal op en kiest partij voor Israël zonder ook maar enige empathie te uiten ten opzichte van Palestijnen.”

“Ze steunen Israël en leggen onvoldoende uit waarom (historie). Er moet meer aandacht zijn om verschil uit te leggen tussen Hamas en Palestijnen in bezet gebied.”

“Ze kozen gelijk kant voor Israël. Terwijl Israël deze situatie zelf heeft gecreëerd.”

Wij vroegen inwoners of zij toe konden lichten waarom ze de reactie van de Nederlandse overheid wel begrijpelijk vinden. Hieruit blijkt dat inwoners de reactie van Israël zien als zelfverdediging en de aanval van Hamas als terrorisme, dus de reactie van Israël terecht vinden. Daarnaast noemen anderen dat ze het goed vinden dat Nederland achter Israël staat, terwijl een ander deel juist benoemt dat ze het goed vinden dat de overheid later ook steun uitsprak voor de slachtoffers uit de Palestijnse gebieden.

“Hamas is nu eenmaal een terroristische groepering. Maar niet alle Palestijnen zijn aanhangers van Hamas. Onze regering heeft dat later toch bijgesteld en niet alleen de Palestijnen beschuldigd.”

“Bij dit conflict is het niet zo dat bv Israël de goede of juist de slechte partij is en hetzelfde geldt voor de Palestijnen. Hamas heeft gruweldaden gepleegd, Israël voert onder extreme regering fout beleid, burgers van beide kanten zijn het slachtoffer. Nadruk dus op humanitaire kant.”

“De aanval van Hamas op de bezoekers van een festival was een terreurdaad.”

“De acties van Hamas hebben niets met oorlog te maken, zijn terroristische acties. Betekent niet dat Israël in de aanloop altijd even braaf is geweest met bouwen van nederzettingen e.d.”

“De geschiedenis van alle Joden door de eeuwen heen vraagt om steun aan deze bevolkingsgroep.”

“De wens om een oplossing te vinden waarin beide landen met of naast elkaar in vrede kunnen leven is ook mijn uitgangspunt.”

Er is een historie van pro Israël. Deze wordt ondersteund door de Amerikanen. Vandaar de snelle veroordeling aan het begin van het conflict. Nu zie je gelukkig meer nuance. Dat past beter bij de situatie.

Informatievoorziening (1)

De helft van de inwoners van Nederland vindt dat de informatie vanuit de Rijksoverheid hen **niet** voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland (56%). Een op de tien (9%) is het (helemaal) mee eens met de stelling (en vindt de informatie vanuit de overheid dus wel voldoende) en een kwart is het er niet mee eens, maar ook niet mee oneens (23%). Ten opzichte van de vorige meting is het aandeel dat het (helemaal) oneens is met de stelling licht gestegen (+5 procentpunt).

Bij de stelling ‘Het is voor mij duidelijk wat de Rijksoverheid doet om de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden in Nederland te beperken’ zijn vergelijkbare verhoudingen te zien: 54 procent is het er (helemaal) mee oneens, 10 procent is het er (helemaal) mee eens en een kwart is het er niet mee eens, maar ook niet mee oneens (25%). Als we hier wederom de huidige meting afzetten tegen de voorgaande meting, zien we dat er een stijging is in het aandeel dat het (helemaal) oneens is met de stelling (van 49% naar 54%).

Er is een aanzienlijke toename in het aandeel dat vindt dat er veel tegenstrijdige informatie is (van 27% naar 41%), terwijl het aandeel dat het hier (helemaal) mee oneens is juist beduidend is gedaald (van 39% naar 27%).

Net als tijdens de vorige meting hebben vier op de tien (36%) behoefte aan meer informatie van de Rijksoverheid over de mogelijke gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Tot slot is het aandeel inwoners dat zich een goed beeld kan vormen van de gebeurtenissen significant gedaald (van 50% naar 42%).

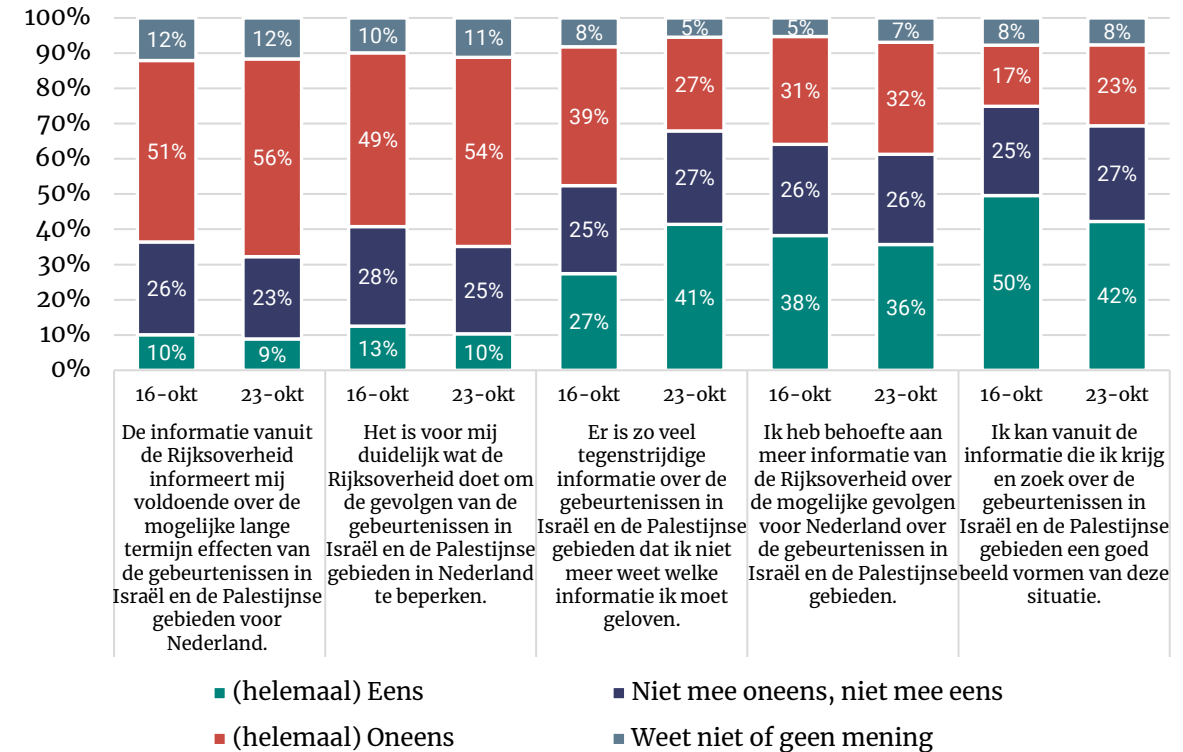
Rectificatie: in de rapportage van de eerste meting (13-16 oktober) waren de percentages (helemaal) Mee eens en (helemaal) Mee oneens verwisseld. In deze rapportage zijn deze cijfers op juiste wijze weergegeven.

Flitspeiling Israël en de Palestijnse gebieden – 21-23 oktober

Figuur 7. In welke mate ben je het eens of oneens met onderstaande stellingen over de informatievoorziening rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

- Bijna de helft van de inwoners uit zeer sterk stedelijk gebied (47%) en matig stedelijk gebied (48%) en 44 procent uit sterk stedelijk gebied kan zich vanuit de informatie die diegene krijgt en zoekt over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden een goed beeld vormen van deze situatie. Dit is beduidend hoger dan in weinig stedelijk gebied (32%).
- Zeven op de tien inwoners van de drie grote steden (71%) zijn het er (helemaal) mee oneens dat de informatie vanuit de Rijksoverheid hen voldoende informeert over de mogelijke lange termijn effecten van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden voor Nederland. Dit aandeel is hoger dan in het noorden (57%), het oosten (51%) en het zuiden (51%) van het land. In zeer stedelijk gebied (65%) ligt dit aandeel hoger dan in matig (48%) en weinig stedelijk gebied (51%).

Informatievoorziening (2)

Aan Nederlanders vroegen wij vervolgens of zij informatie missen over andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Net als tijdens de vorige meting geven een op de zes inwoners (17%) aan dat zij nog informatie missen, zoals:

- De context voor de hele geschiedenis van het Midden-Oosten. Hoe is de situatie daar ontstaan en hoe zijn we gekomen tot waar we nu zijn?
- Daarnaast komt ook de angst voor desinformatie een paar keer terug. Sommige inwoners vragen om duidelijke communicatie en waarschuwingen rondom nepnieuws.
- Tot slot is er ook een groep inwoners die zich zorgen maken over de afnemende aandacht voor de oorlog in Oekraïne en de informatievoorziening hierover.

Figuur 8. Zijn er nog andere onderwerpen omtrent de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden waarover je je zorgen maakt, maar waarover je voor jou gevoel nog informatie mist?

“Aanleiding, geschiedenis, context, groter plaatje.”

“Dat we individualistischer worden en men snel boos is en dingen stuk maakt. Overleg en respect is er niet meer.”

“Er wordt te weinig informatie gegeven over de jarenlange situatie in de Palestijnse gebieden voordat Hamas Israël binnenviel.”

“Free Palestina. Geef hun een stem en steun. Als je als mens accepteert wat er gebeurd en wat de Europese en Amerikaanse regering laat gebeuren dan gaat er iets goed mis. Waarom zou ik mij dan veilig voelen? Waarom rechtvaardigen we 27 Palestijnse (dode) slachtoffers voor 1 Israëliësch slachtoffer per dag. "Omdat hun terug bijten.“”

“Ik denk dat er meer gewaarschuwd mag worden voor bewuste desinformatie.”

“Oekraïne, de info hieromtrent is stil. Focus ligt nu Israël en Palestijnse gebieden.”

“Verdere oorlog in het gehele Midden-Oosten.”

“Wat meer historisch perspectief. En eens een duidelijk onderscheid maken tussen het land Israël en het joodse geloof.”

Vertrouwen in informatievoorziening

Na de vragen wat inwoners van de informatievoorziening vinden van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden, vroegen wij hoeveel vertrouwen zij hebben in de informatievoorziening van de overheid omtrent dit onderwerp.

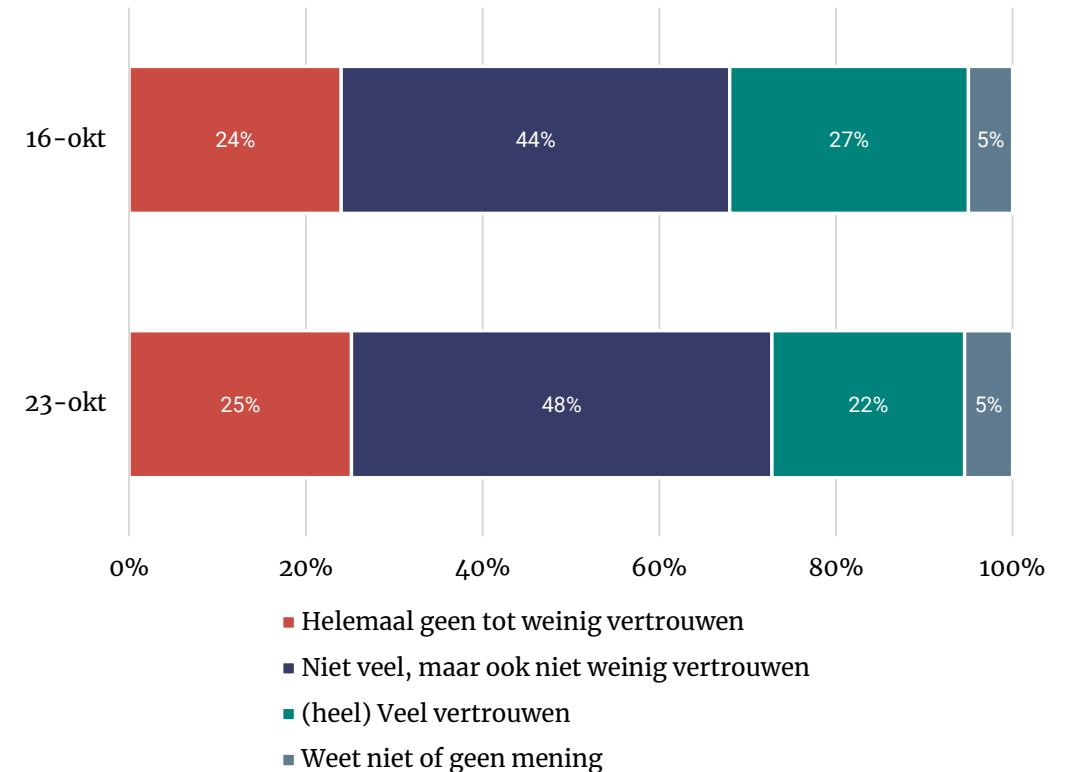
Een kwart geeft aan helemaal geen tot weinig vertrouwen te hebben (25%). Een net iets kleinere groep heeft juist (heel) veel vertrouwen (22%). Het aandeel dat (heel) veel vertrouwen heeft, is afgenomen ten opzichte van de vorige meting (-5 procentpunt).

Verreweg de meeste inwoners hebben niet veel, maar ook niet weinig vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden (48%). Dit is tussen de twee metingen niet significant veranderd.

- Bijna vier op de tien inwoners van de drie grote steden (39%) hebben helemaal geen tot weinig vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid over de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. In de andere regio's ligt dit aanzienlijk lager: 26% in het westen, 24% in het noorden, 22% in het oosten en 22% in het zuiden.
- Eenzelfde beeld is terug te zien bij zeer sterk stedelijk gebied: 30 procent heeft helemaal geen tot weinig vertrouwen in de informatievoorziening van de overheid omtrent dit onderwerp, aanzienlijk hoger dan in minder stedelijke gebieden: 27% in sterk stedelijk, 19% in matig stedelijk, 23% in weinig stedelijk en 22% in niet stedelijk gebied.

Figuur 9. Hoeveel vertrouwen heb je in de informatievoorziening van de overheid over de gevolgen van de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden?

Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

Desinformatie

“Desinformatie is informatie die niet waar is of onnauwkeurig is. Desinformatie wordt verspreid om verschillende redenen. Bijvoorbeeld om geld te verdienen of om iemand, een groep mensen, een organisatie of een land te beschadigen. Zo kunnen democratische processen, zoals verkiezingen, volksgezondheid of nationale veiligheid, worden beïnvloed. Het is voor te stellen dat desinformatie ook een rol speelt in de berichtgeving rondom de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden met als doel de spanningen tussen bevolkingsgroepen in Nederland te vergroten en het conflict te beïnvloeden.”

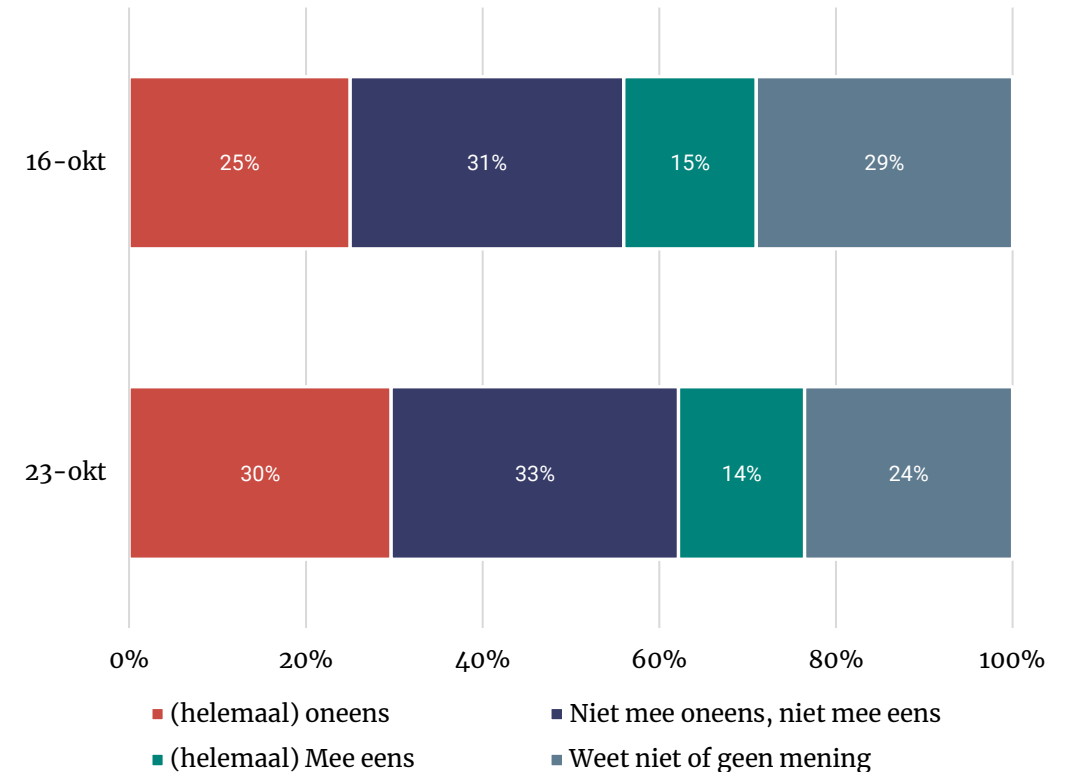
Na deze toelichting vroegen wij in hoeverre inwoners vinden dat de overheid voldoende doet om desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden tegen te gaan.

Drie op de tien inwoners zijn het hier (helemaal) mee oneens (30%), een stijging van vijf procentpunt ten opzichte van de vorige meting. Wel vindt nog steeds een op de zeven dat de overheid wel voldoende doet (14%). Een derde is het er noch mee eens, noch mee oneens (33%). Een kwart van de inwoners geeft aan het niet te weten of geen mening te hebben (24%), een afname van vijf procentpunt ten opzichte van de vorige meting (29%).

- Ruim vier op de tien inwoners van de drie grote steden (44%) vinden **niet** dat de Nederlandse overheid voldoende doet tegen desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Dit is aanzienlijk hoger dan in het noorden (26%), het oosten (30%) en het zuiden (26%).
- Een op de vijf inwoners van het noorden (20%) vindt juist **wel** dat de overheid voldoende doet omtrent desinformatie over de situatie in het Midden-Oosten, aanzienlijk hoger dan het aandeel in de drie grote steden (7%).
- In zeer sterk stedelijk gebied vindt 36 procent dat de overheid **onvoldoende** doet tegen desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden. Aanzienlijk hoger in vergelijking tot sterk stedelijk gebied (29%) en weinig stedelijk gebied (24%).

Figuur 10. Ik vind dat de Nederlandse overheid voldoende doet tegen desinformatie over de gebeurtenissen in Israël en de Palestijnse gebieden.

Basis: Alle Nederlanders n= 1.193

Bijlagen figuur 4

Uitval van vitale processen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	69%	64%
Enigszins waarschijnlijk	16%	20%
(zeer) waarschijnlijk	10%	12%
weet niet/geen mening	5%	5%

Desinformatie en nepnieuws (bewust verspreiden van onjuiste informatie om de publieke opinie te beïnvloeden)

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	6%	5%
Enigszins waarschijnlijk	16%	11%
(zeer) waarschijnlijk	75%	81%
weet niet/geen mening	3%	3%

Extra toestroom van vluchtelingen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	11%	10%
Enigszins waarschijnlijk	24%	22%
(zeer) waarschijnlijk	64%	67%
weet niet/geen mening	2%	1%

Stijgende gas- en energieprijzen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	17%	13%
Enigszins waarschijnlijk	22%	22%
(zeer) waarschijnlijk	53%	60%
weet niet/geen mening	7%	5%

Stijgende prijzen van levensmiddelen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	26%	20%
Enigszins waarschijnlijk	26%	27%
(zeer) waarschijnlijk	43%	49%
weet niet/geen mening	6%	4%

Stijgende brandstofprijzen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	16%	11%
Enigszins waarschijnlijk	23%	20%
(zeer) waarschijnlijk	53%	63%
weet niet/geen mening	7%	6%

Gevolgen voor financiële beurzen en internationaal betalingsverkeer

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	16%	14%
Enigszins waarschijnlijk	30%	24%
(zeer) waarschijnlijk	46%	54%
weet niet/geen mening	9%	8%

Cyberaanvallen (bijvoorbeeld diensten die, al dan niet tijdelijk, niet beschikbaar zijn, of dat de juistheid van informatie niet langer gegarandeerd is)

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	27%	24%
Enigszins waarschijnlijk	31%	31%
(zeer) waarschijnlijk	35%	38%
weet niet/geen mening	7%	7%

Toenemende maatschappelijke spanningen tussen bevolkingsgroepen

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	4%	3%
Enigszins waarschijnlijk	17%	14%
(zeer) waarschijnlijk	78%	82%
weet niet/geen mening	1%	1%

Verder stijgend woningtekort

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	31%	27%
Enigszins waarschijnlijk	22%	23%
(zeer) waarschijnlijk	42%	47%
weet niet/geen mening	4%	3%

Onrust op straat (bijvoorbeeld demonstraties, ruzies tussen verschillende groepen, gebruik van symbolen zoals vlaggen en spandoeken)

	16-okt	23-okt
(zeer) onwaarschijnlijk	5%	3%
Enigszins waarschijnlijk	20%	14%
(zeer) waarschijnlijk	73%	82%
weet niet/geen mening	2%	1%

2^e flitspeiling gebeurtenissen Israël en de Palestijnse gebieden

I&O Research Enschede

Zuiderval 70
Postbus 563
7500 AN Enschede
T (053) 200 52 00
E info@ioresearch.nl
KvK-nummer 08198802

I&O Research Amsterdam

Piet Heinkade 55
1019 GM Amsterdam
T (020) 308 48 00
E info@ioresearch.nl